

mely korongolt kerámia soványító anyagában erősen dominál a homok, ettől törési felülete elmosódó. A szarmata leletanyaghoz tartozik még egy szemcsés szerkezetű őrlőkő töredéke is. A 9–10. századi leletanyagban 1 db bográcsperem, illetve főként fazék oldal és peremtöredékei fordultak elő. Jellemzőjük, hogy az égetés során csak a felületek égtek át barnára, zömmel vörös színűre. A fazekak töredékeinél a homokos soványítás és a jól iszapolt jelleg a meghatározó, igen finom kerámia-töredékekről van szó esetükben. Az oldaltöredékek igen nagy számban díszítettek, hullámvonalasan és vízszintesen fésűzöttek, illetőleg vízszintesen karcolt díszűek.

A szarmata leletanyag a 4. század végére, esetleg az 5. elejére keltezhető, míg a 9–10. századi leletanyag etnikai besorolása kérdéses, bár a korongolt cserépbogrács alapján inkább a honfoglalás korára keltezhető inkább.

38. számú lelőhely: A térképen tévesen Sallai-, helyesen Séllei-tanya helyétől Ny-ra mintegy 50–100 méterre található egy kicsiny, mintegy 20×15 méteres É-D-i irányú kiemelkedés, melyet azonban a térkép nem jelöl. Ezen késő avar kori cserepeket gyűjtöttünk kis számban. A tavasszal Gyenge Antal nagyobb mennyiségű leletanyagot gyűjtött a kiemelkedésen, mivel a lelőhely szinte csak erre a kiemelkedésre korlátozódik.

A leletanyag zömmel utánkorongolt, hullámvonalasan és vízszintesen fésűzött fazék-, oldal- és peremtöredékekből áll. A kézzelformált fazekak peremtöredékei között vannak elkeskenyedők is, kihajlók, az oldaltöredékek díszítetlenek, a felületeken vörösre égtek, jó iszapolásúak. A gyűjtött anyagban sütőharang-töredékek is voltak.

Munkatárs: Gyenge Antal.

RÓZSA ZOLTÁN

202. Nemesvámos, Zsófia-lakópark (Baláca utca – Kapsa utca – Patak utca)

(Veszprém megye) U, Rő, A, Á

2002. május 14-én megkezdtek a Kapsa és Patak utcában a közműfektetéseket megelőző régészeti feltárást. A Patak utca Ny-i végében talált kb. 6×7 m-es nagy kövekkel, római kori téglá- és edénytöredékekkel, murvával, terrazzo töredékekkel betöltött gödör feltárástól eltekintve a munkát az utcákban 2002. július 11-én befejeztük. A régészeti előfeltárást gépi humuszolással végeztük.

A Baláca utca régészetileg csaknem „üres” volt, a rétegeket az újkorban erősen megbolygatták. A Kapsa utca felső harmadában szinte alig észlelhető elszíneződésekkel jelentkeztek az eddig semmilyen adatban nem szereplő avar sírok, összesen 15 (az 1. sír neolitikus gödör vagy őskori sír volt, a 17. sír pedig neolitikus csontváz). Az utca középső harmadától szinte a Patak utca Ny-i végéig folyamatosan őskori, zömében neolitikus gödör- és árokredszereket bontottunk ki, amelyeknek a mélysége gyakran meghaladta a 2 m-t.

Ugyanezen a szakaszon jelentkeztek a víz közelsége (Nagykút forrása) és az agyagos talajra tekintettel az Árpád-kori kemencék (3 db), és ugyanezért találtunk fazekasnegyedet határoló falat illetve egy kemencerészletet a Patak utcában. Ez utóbbiak római koriak. A megkutatott terület mintegy 3700 m².

A Patak utca Ny-i végében jelentkezett egy nagyköves, római kori téglával, edénytöredékekkel betöltött gödör. A római korban a gödröt valószínűleg anyagnyerés (agyag) céljaira nyitották, majd egy közeli római kori épület (esetleg temetkezőhely) bontási anyagával rétegesen betöltötték.

Munkatársak: Csirke Orsolya régész, Trexlerné Szlezák Judit grafikus.

PALÁGYI SYLVIA

203. Németkér, Látóhegy

(Tolna megye) Kő

A korábban többször kutatott középkori templomhelyen, a hegy ÉNy-i lábánál, egy kb. 5×4 m-es mélyedésben és főleg ennek Ny-i oldalán elszórtan apró középkori cserepet, téglá-, kő- és habarcs-törmelékét valamint embercsontot találtam. A leletek legnagyobb számban a mélyedésnek helyet adó domb meredek Ny-i oldalában találhatóak. A homokbányászással részben megsemmisített domboldal alján kb. 10×5 m nagyságú, hasonló módon kialakult mélyedés fekszik. Feltehető, hogy a templommaradványt az anyagnyerés, az évszázadok óta folyó kincskeresés és az egész Látóhegyre jellemző rendszertelen homokbányászat jórészt megsemmisítette. Erre utal, hogy az építési törmelék ritka, koncentrációja nem figyelhető meg, a felszínen heverő darabok pedig nagyon kicsik.

K. NÉMETH ANDRÁS

204. Nógrád, Várhegy

(Nógrád megye) Kk

2002. április 2–12. között folytatódott a nógrádi vár falainak konzerválása. Feltártuk az északi (ÉK-i) félkör alaprajzú rondella, és az alsó, 17. századi várkapu közötti falszakaszt. Ez a feltárást előtt csupán a kapu felőli, mintegy 15 m-es szakasza emelkedett a terepszint fölé. A kaputól 26 m-re előkerült az ÉNy-i félkör alaprajzú rondella maradványa. A rondella egybeépült a hozzá csatlakozó várfallal, és egykorú az északi (ÉK-i) toronnyal is. A megmaradt szintig földdel töltötték fel. A 17. századi kapu építésével egy időben az ÉNy-i toronytól a kapu felé húzódó varia falát köpenyezték meg kívülről úgy, hogy a régi és új fal között kb. 6 cm széles rést hagytak, melyet földdel töltöttek fel. A két fal között átkötéseket találtunk. Az újabb fal külső síkjában az Új-bástya falához hasonlóan másodlagos helyzetű kváderkövek láthatók. Elképzelhető, hogy e fal, a rusztikás kapu és az Új-bástya építése egy nagyobb, csupán részben megvalósult átépítési tervhez köthető. Erre az átépítésre az